

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
PILIEČIŲ NUOSAVYBĖS TEISIŲ Į IŠLIKUSĮ NEKILNOJAMĄJĮ TURĄ ATKŪRIMO
ĮSTATYMO NR. VIII-359 4, 17 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2023 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 4 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Žemė grąžinama natūra. Piliečiams, kuriems teismo sprendimu atnaujinti šio įstatymo 10 straipsnio 1 ir 4 dalyse nurodyti praleisti terminai, žemė grąžinama natūra tik pagal žemės reformos žemėtvarkos projektus Vyriausybės nustatyta tvarka, išskyrus atvejus, kai šie piliečiai prašymus atkurti nuosavybės teises ir nuosavybės teises bei giminystės ryšį su savininku patvirtinančius dokumentus pateikė iki Vyriausybės įgaliotos institucijos sprendimo dėl žemės reformos žemėtvarkos projekto rengimui parinktos teritorijos ribų patvirtinimo priėmimo. Lietuvos valstybės teritorijos dalyje, kur buvo likusi rėžių sistema, žemė grąžinama ir kompensuojama natūra pagal žemės reformos žemėtvarkos projektus. Tokiu pačiu būdu perduodamas neatlygintinai nuosavybėn lygiavertis savininko turėtajam žemės sklypas.“

2. Pakeisti 4 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Prie vienkiemių ir 1940–1990 metų ginkluoto pasipriešinimo dalyvių-karių savanorių tėviškių sunaikintų sodybų, esančių gyventojų asmeniniam ūkiui, tarnybinių dalų ir valstiečių ūkiui skirtose teritorijose, šių vienkiemių ir sunaikintų sodybų savininkams pageidaujant, grąžinama natūra ne mažiau kaip 3 ha žemės ūkio naudmenų, likusi žemės sklypo dalis valstybės išperkama ir už ją atlyginama pagal šio įstatymo 16 straipsnį. Kai įstatymo nustatyta tvarka žemės sklypas, kurį savininkas nori atgauti natūra, išskyrus šioje dalyje išvardytus atvejus, skirtas ir naudojamas gyventojų asmeniniam arba valstiečių ūkiui, už jį savininkui, norinčiam, kad būtų atkurta nuosavybės teisė natūra, ar asmeniui, naudojančiam ar įgijusiam nuosavybėn iš valstybės šį žemės sklypą, skiriamas iki 30 procentų didesnio žemės sklypo plotas iš laisvos žemės fondo žemės, esančios teritorijoje, kurią apima vietinis žemės reformos žemėtvarkos projektas. Jeigu piliečiai, kuriems nuosavybės teisės atkuriamos į tose teritorijose esančią žemę, yra 1918–1920 m. nepriklausomybės kovų kariai savanoriai, pasipriešinimo (rezistencijos) dalyviai, politiniai kaliniai, tremtiniai ar Vyčio Kryžiaus ordinu apdovanoti asmenys, jų sutuoktiniai, tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), Vyriausybės įgaliotos institucijos sprendimu jiems siūlomas žemės sklypo plotas iš apskrities teritorijoje esančio laisvos žemės fondo padidinamas iki 100 procentų. Jeigu apskrities teritorijoje laisvos žemės fonde nėra pakankamo žemės ploto, šių asmenų pageidavimu toks sklypas suformuojamas kitos pageidaujamos apskrities teritorijoje. Šiems asmenims gali būti taikomos ir kitos įstatymų nustatytos lengvatos.“

2 straipsnis. 17 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 17 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką ir vandens telkinius nagrinėja Vyriausybės įgaliota institucija.“

3 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 21 straipsnio 4 dalį ir išdėstyti ją taip:

„4. Piliečiai, pateikę prašymus atkurti nuosavybės teises į žemę, esančią miestams priskirtose teritorijose, įskaitant žemę, esančią miestams priskirtose teritorijose po 1995 m. birželio 1 d., iki nuosavybės teisių atkūrimo procedūrų visiško ir tinkamo įvykdymo gali pakeisti savo valią dėl atlyginimo būdo, jeigu sprendimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo nepriimtas arba priimtas, bet iki prašymo pakeisti valią dėl atlyginimo būdo pateikimo dienos neįvykdytas arba įvykdytas iš dalies, ir prašyti už valstybės išperkamą žemę arba jos dalį, už kurią neatlyginta, atlyginti:

1) lygiaverčiu miško plotu iš laisvos valstybinės žemės fonde esančių valstybinių miškų, rezervuotų nuosavybės teisėms atkurti, kaimo vietovėje, išskyrus valstybės įmonei Valstybinių miškų urėdijai Vyriausybės nutarimu numatytus perduoti laisvos valstybinės žemės fonde esančius valstybinius miškus kompleksinei miškų ūkio veiklai pagal Valstybinės miškų tarnybos parengtas miškų tvarkymo schemas;

2) lygiaverčiu kitos paskirties žemės sklypo plotu.“

2. Papildyti 21 straipsnį 4¹ dalimi:

„4¹. Institucija, nagrinėjanti piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą, priimtą ir neįvykdytą arba įvykdytą iš dalies, sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo pakeičia administracine tvarka. Institucija, nagrinėjanti piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į žemę, esančią miestams priskirtose teritorijose, įskaitant žemę, esančią miestams priskirtose teritorijose po 1995 m. birželio 1 d., privalo ne vėliau kaip per du mėnesius nuo įstatymo pakeitimo priėmimo dienos informuoti piliečius atskiru pranešimu apie galimybę už valstybės išperkamą žemę arba jos dalį, už kurią neatlyginta, atlyginti šio straipsnio 4 dalyje nurodytais būdais. Pranešimai gali būti pateikti per Nacionalinę elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinę sistemą (toliau – e. pristatymo sistema), kitomis elektroninių ryšių priemonėmis. Kai asmens elektroninio pristatymo dėžutė yra neaktyvi ir elektroninė siunta jam siunčiama per e. pristatymo sistemą, pašto paslaugos teikėjas šią siuntą įteikia kaip pašto siuntą vadovaudamasis Lietuvos Respublikos pašto įstatymu.“

3. Pakeisti 21 straipsnio 7 dalį ir išdėstyti ją taip:

„7. Jeigu mieste suformuotų naujų žemės sklypų bendras plotas yra toks, kad visiems piliečiams, turintiems teisę pagal šį įstatymą šiame mieste atkurti nuosavybės teises, perduodant neatlygintinai nuosavybėn naujus žemės sklypus, būtų galima perduoti neatlygintinai nuosavybėn po naują žemės sklypą ar jo dalį, tačiau šie piliečiai, Vyriausybės nustatyta tvarka kviečiami rinktis iš šiame mieste suformuotų naujų žemės sklypų, kvietime nurodytu laiku neatvyksta (išskyrus neatvykimą dėl ne nuo jų valios priklausančių aplinkybių) rinktis arba atvykę per vieną mėnesį nuo kvietime nurodytos datos nepasirenka iš siūlomų naujų žemės sklypų, arba jiems naujų žemės sklypų perduoti neatlygintinai nuosavybėn nėra galimybių dėl laisvos žemės fondo žemės šiame mieste trūkumo, naujų žemės sklypų nepasirinkusiems ar (ir) negavusiems neatlygintinai nuosavybėn piliečiams nuosavybės teisės atkuriamos atlyginant pinigais. Piliečiams, kurie esant išvardytoms sąlygoms nepasirinko ar (ir) negavo neatlygintinai nuosavybėn šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytų naujų žemės sklypų,

kompensuojama vidutinė Vyriausybės nustatyto dydžio žemės sklypo atitinkamame mieste vertės pinigų suma, kurią nustato Vyriausybė.“

4 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 3 dalį, įsigalioja 2024 m. sausio 1 d.

2. Savivaldybių administracijos savivaldybėse, kuriose nebaigtos nuosavybės teisių atkūrimo procedūros iki 2023 m. gruodžio 31 d., turi baigti žymėjimą kartografinėje medžiagoje apie laisvą (neužstatytą) natūra gražintiną žemę ir, atlikus šį žymėjimą, savivaldybės meras turi priimti sprendimą, kad žymėjimas kartografinėje medžiagoje apie laisvą (neužstatytą) natūra gražintintą žemę baigiamas, nurodydamas, kad nebėra natūra gražintinos laisvos žemės. Šis sprendimas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo jo priėmimo turi būti pateikti Nacionalinei žemės tarnybai prie Aplinkos ministerijos.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2023 m. spalio 1 d. priima nutarimą, suteikiantį reikiamus įgaliojimus įstaigoms ir (ar) institucijoms pagal kompetenciją atlikti atitinkamus šiame įstatyme Vyriausybės įgaliotai institucijai priskirtus veiksmus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas